

Verdens mindste - indtil videre

Pentax tvillingerne MX og ME skal naturligvis testes samtidigt. Ved anskaffelsen stilles man nemlig overfor det svære valg: kun manuel indstilling eller kun automatik?

Tekst og fotos:
H. S. de Kue

Test

Da Asahi Pentax for 2 år siden viste de kompakte MX- og ME-kameraer på photokina, var sensationen i første omgang, at de begge var 10 gram lettere end Olympus, der dengang var verdensmester i fluevægt.

Men samtidig viste de to små Pentax'er en ny tendens i kamerakonstruktion, nemlig at man lader køberen vælge, om han vil have automatik, og hvis han vælger automatikken, er han helt afskåret fra muligheden for at indstille tid og blænde manuelt.

Dengang var det noget helt nyt. Pentax K 2, som indtil da havde været Pentax' topmodel, havde både automatik og manuel indstillingsmulighed med fuld anvendelse af lysmålingen gennem objektivet.

Situationen i dag

Der er to grunde til at snakke lidt mere om den manuelle indstilling. For det første er læsere af et fototidsskrift mere tilbøjelige til selv at ville eksperimentere med teknikken, end gennemsnitsforbrugeren er.

For det andet er begrebet »manuelt område« i øjeblikket ved at blive blandet sammen med forskellige andre ting. Både den ikke-automatiske lukkertid, der bruges til elektronflash, og de batteriløse reservetider bliver i brugsanvisningerne kaldt for manuel indstilling. Og for at gøre forvirringen fuldstændig, må man også skæve lidt til, om den indbyggede lysmåling gennem objektivet virker eller om den er frakoblet i det manuelle område.

Ved batteriløse reserve-lukkertider (f.eks. 1/60, 1/250 og 1/1000 sek. som mekanisk

styrede tider i en Fujica AZ-1) er det logisk, at lysmåleren er frakoblet, fordi disse lukkertider først og fremmest er tænkt som reserve, når batteriet er dødt. Men Minolta XG-2 f.eks. har et manuelt område 1-1/1000 sek., som kun virker med batteri, og alligevel har man her ingen lysmåling i det manuelle område! Det er, som om det klassiske manuelle område med fuld anvendelse af lysmålingen gennem objektiver, er på vej ud.

Det er på baggrund af de efterhånden lidt begrænsede manuelle indstillingsmuligheder i andre spejlreflekser, at man skal spørge sig selv: hvis jeg køber den automatiske Pentax ME, vil jeg så kunne klare mig med kun 1/100 sek. som den eneste manuelle lukkertid (udover B for tidsoptagelser)?

Sådan er den automatiske Pentax ME

ME'eren har den form for automatik, hvor fotografen selv vælger blænden, hvorefter fotocellen sørger for den rigtige lukkertid. Hvilken lukkertid det bliver, kan man aflæse ved hjælp af en række små lysdioder i søgeren. Det har bare en ulempe. Ved natoptagelser er man naturligvis interesseret i at holde øje med lukkertiden. Den skulle nemlig blive længere end f.eks. 1/8 sek., både af hensyn til rystede optagelser og motivets bevægelser. Men

netop ved natoptagelser kan man ikke aflæse lukkertallene i søgeren, fordi de står som små sorte tal på en sort baggrund. Om dagen, når lukkertiden slet er ikke noget problem, kan man tydeligt aflæse dem.

Den automatiske lukker går helt op til 8 sek., så det går fint at tage natoptagelser på stativ, i meget svagt lys. Kun skal man så huske, at sætte det sorte plasticlåg på søgerokularet, så lysmålingen ikke bliver forkert på grund af falsk lys i søgeren.

Winderen bruger 6 batterier, og den kan køre 3 skud på 2 sekunder. Der er en omskifter, så man kan vælge mellem enkeltskud og serier.

Den manuelle Pentax MX

Det manuelle kamerahus har lukkertider 1-1/1000 sek. og B for langtidsoptagelser. Lukkeren virker mekanisk, batterierne bruges kun til lysmåleren. Man kan aflæse både lukkertid og blændetal i søgeren. Lysmåleren styrer 5 små lysdioder, nemlig rød, gul, grøn, gul og rød. Den grønne lysdiode betyder rigtig eksponering, de gule lys betyder et halvt blændetrin over- eller undereksponering og de to røde står for: mindst et blændetrin over henholdsvis under. Denne indikering virker i praksis meget tydelig.

MX-kamerahuset har også mulighed for tilkobling af en winder, men desværre er det

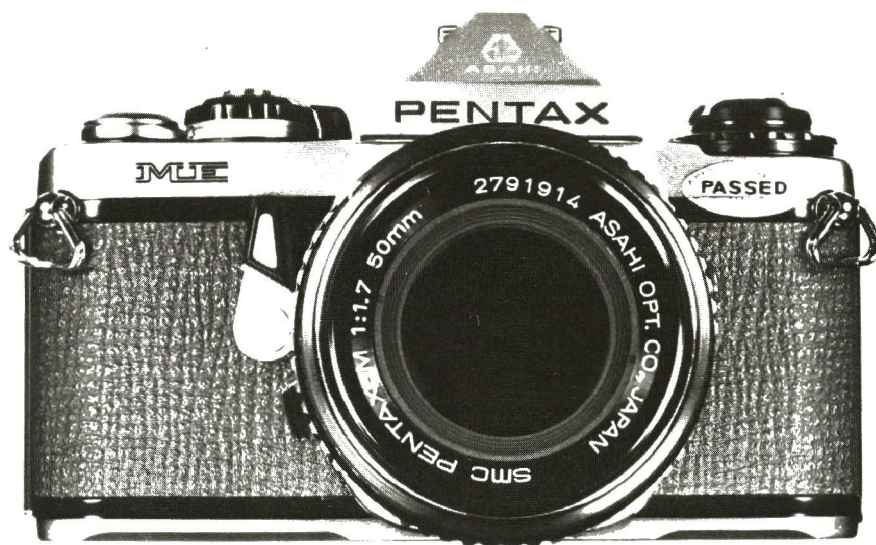
ikke den samme som til ME-huset. MX-winderen bruger 4 batterier og den kører 2 skud pr. sek. Også denne winder har en omskifter for enkeltskud og serier.

Elektronflash og blitzterninger

Der hersker en del misforståelse med hensyn til blitzkontakterne på en spejlrefleks med spaltelukker. I febr. '78 skrev jeg (på side 33): hvis der er to kontakter, hedder en af dem FP eller lignende. Denne kontakt duer ikke til elektronflash og computerflash, men kun til blitzpærer og blitzterninger.

To kendte fotohandlere i Jylland skrev omgående til mig, at det var da helt forkert! Fordi FP er en forkortelse af Focal Plane, og de specielle langsomt brændende focal-plane blitzpærer findes jo ikke mere (det drejer sig om Philips PF 24, 45, 60 og 100 og glassokkeltypen PF 6 B).

Praksis er en ganske anden! FP-kontakten virker nemlig udmærket med blitzterninger. Pentax MX, som har en vandret kørende stofspaltelukker, kan på X-kontakten kun bruges på 1/30 sek. og længere (altså 1/15, 1/8 osv), men hvis man bruger FP-kontakten, kan man udmærket bruge blitzterning på 1/60. Og hvis man blænder lidt mere op (fordi ledetallet går ned), kan man også bruge blitzterningen på alle de korte tider, helt ned til 1/1000 sek.

Helhedsvurdering

To meget kompakte spejlreflekser, der ligger meget godt i hånden, så længe man fotograferer - som de fleste jo gør - i tværfORMAT. Det er svært at vælge mellem den manuelle og den automatiske Pentax. Fælles for dem er et stort objektivprogram med bl.a. nogle usædvanlige brændvidder som 120 mm og 150 mm. Pentax kompakte 200 mm optik med lysstyrke 4 vejer kun 400 gram, dejligt!

Tekniske data	Pentax MX	Pentax ME
Eksponering	Manuel, med 5 lysdioder (rød, gul, grøn, gul, rød).	Lukkeren styres af fotocelle, efter at man selv har valgt blænden.
Lukker	Vandret kørende stoflukker 1-1/1000 sek. og B, mekanisk.	Lodret kørende metal-lameller, elektronisk styret.
Elektronflash	1/60 sek. på X-kontakt.	1/100 sek. (har kun X-kontakt).
Blitzterninger	1/30 sek. på X-kontakt, 1/60 sek. på FP-kontakt, 1/125 til 1/1000 sek. på FP-kontakt med lavere ledetal.	Blitzterninger (og andre blitzpærer) kan ikke bruges.
Aflæsning i søgeren Med dødt batteri	Både tid og blænde. Virker alle lukkertider, men lysmåleren virker ikke.	Både tid og blænde. Kun 1/100 sek. og B virker.
Winder Vægt	1,5 skud pr. sek. Kamerahus 495 gram. Winder med 6 batterier 305 gram.	2 skud pr. sek. Kamerahus 460 gram. Winder med 4 batterier 390 gram.
Nedblænding, for at se skarphedsdybden i forvejen	Ved at trykke selvudløserarmen ind mod objektivet.	Ikke mulig.

Lukkertest Pentax MX

Eksp. tal	Kamera 1	Kamera 2	Kamera 3
1 sek	excellent	+ 17	excellent
1/2	excellent	+ 16	excellent
1/4	+ 12	+ 12	+ 12
1/8	excellent	excellent	+ 12
1/16	+ 11, + 7, + 7	+ 13, + 9, + 9	+ 13, + 8, + 7
1/32	excellent	+ 11, + 6, + 5	+ 20, + 15, + 14
1/64	excellent	excellent	excellent
1/128	excellent	+ 9, + 11, + 11	+ 13
1/256	excellent	+ 12, + 18, + 18	+ 13
1/500	+ 25	+ 3, + 10, + 8	excellent
1/1000	excellent	+ 20, + 2, + 2	excellent

Lysmålerest

LV 9	+ 1/3	+ 1/2	+ 1/2
LV 14	ok	+ 1/2	+ 1/2

Alle tre kameraer havde klarsignalet tændt over 2/3 blænde, hvilket er lige lovlig længe. Blitzsynkroniseringen var forkert ved tilslutning til kamera 1's hot shoe. Kamera 2 havde en minimal difference i søger. Lysmålerestest kunne tyde på, at Pentax arbejder efter andre normer end testudstyret.

Fakta om testmålingerne

Testmålingerne er foretaget i et samarbejde mellem Foto & Smalfilm og et af landets største og mest anerkendte fotoværksteder, fa. S. E. Svendsen. Følgende er kontrolret: Lukkertid, lysmåler, matskivejustering, afstandsskala, blitzkontakt, springblændemekanisme, selvudløser og blændeåbning.

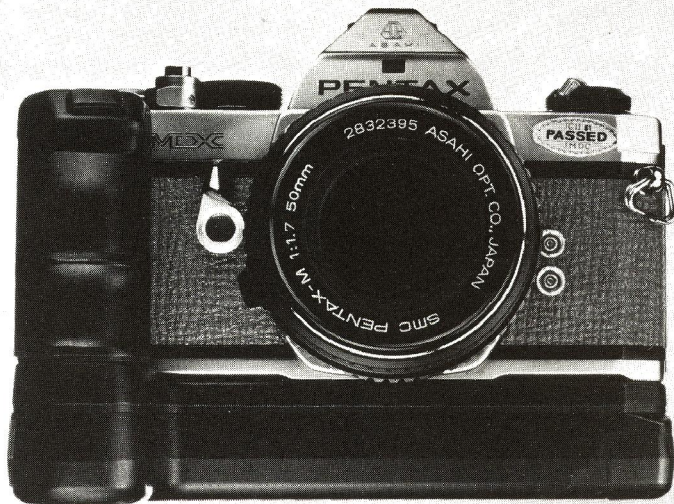
Blitzkontakt, springblændemekanisme og selvudløser fungerede perfekt på samtlige kameraer, ligesom der var en udmærket overensstemmelse mellem afstandsskala og skarphed i filmplan.

Lukkertidstesten er foretaget på et elektronisk instrument, der måler eksponeringen 3 forskellige steder i filmplanet samtidig. Lukkertiden er perfekt, hvis den ligger mellem plus 19 % og minus 16 % af den korrekte eksponeringstid - svarende til plus/minus 1/4 blænde. Excellent i skemaet betyder, at den målte eksponeringstid har ligget indenfor plus/minus 1/8 blænde, hvilket svarer til plus/minus 8 %. Plus 40 % og minus 30 %, svarer til plus/minus 1/2 blænde, mens plus 100 % og minus 50 % svarer til plus/minus 1 blænde.

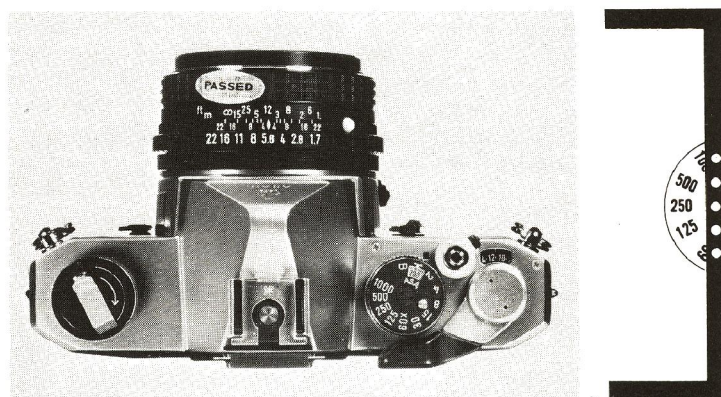
To tal med bindestreg imellem, eksempelvis + 4-12 betyder, at lukkertiden ved den pågældende indstilling ikke er konstant, men svinger mellem minus 4 % og plus 12 % - svarende til omkring 1/4 blænde, 3 tal med kommaer mellem betyder, at eksponeringen ikke har været helt jævn over filmfladen. Hvis talrækken eksempelvis er + 17,8,4 betyder det, at første del af billedet underbelyses 17 %, mens midten overbelyses 8 %, og sidste del overbelyses 4 %. I dette tilfælde forekommer en eksponeringsvariation fra begyndelsen til midten på ca. 1/3 blænde.

Kontrollen af lysmåler foregik i en finjusteret lyskasse. Afstandsskalaen kontrolleredes med en såkaldt kollimator. Blændeåbningen kontrolleredes ved simpel sammenlignende bedømmelse, hvorfor evt. påvisninger af fejl må tages med et vist forbehold.

Fa. S. E. Svendsen har kun ansvar for kontrolmålingerne, mens subjektive bedømmelser af f.eks. lysstyrke i søger, spejlrystelser, betjeningskomfort og mekanisk kvalitet udelukkende skyldes Foto & Smalfilm.

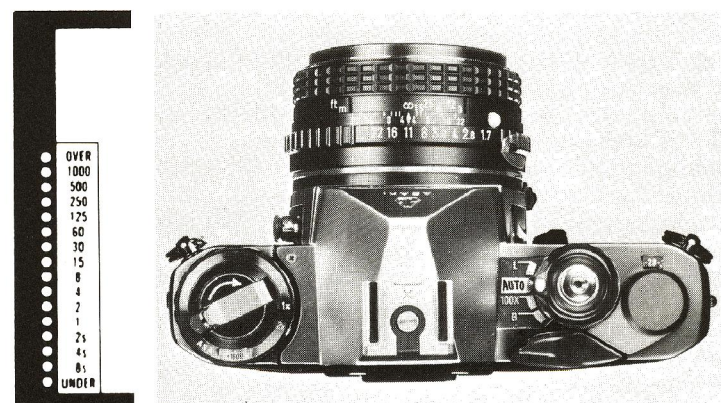

Den manuelle Pentax MX og den automatiske ME har hver sin winder. MX-winderen kan køre knapt 2 billeder pr. sek., ME'eren kun 1,5 bill./sek.

Den manuelle Pentax MX med lukkertidsknappen 1 til 1/1000 sek. og B.

Drejeskiven i MX'eren's søger angiver lukkertiden. Lysdioderne helt til højre angiver korrekt eksponering og over- eller undereksponering.

Den automatiske ME har hele 16 lysdioder til at vise, på hvilken lukkertid automatikken vil køre. Lysdioderne ses udmærket i mørke, men det gør tallene ikke.

Pentax ME med omstilling fra AUTO til den eneste manuelle tid, 1/100 sek. og B for lange tider.

